

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om grøn beskæftigelse.

Af Jes Lunde (SF) m.fl.

(Fremsat 15/11 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Det er godt og vel et år siden, vi sidst diskuterede grøn beskæftigelse her i salen, og ved den lejlighed gav jeg udtryk for, at alle realistiske ideer, der på samme tid kan forbedre miljøet og gøre dansk natur rigere og skabe gode varige job, bør overvejes konstruktivt og positivt og selvfølgelig fremmes i videst muligt omfang.

Jeg mener fortsat, at vi skal styrke indsatsen for grøn beskæftigelse. Der er gjort en hel del, og i den kommende tid vil der ske en yderligere styrkelse af initiativer, der giver beskæftigelse inden for det grønne område. Det skal jeg vende tilbage til.

Folketinget har som led i finanslovaftalen for 1996 vedtaget en justering af arbejdsmarkedsreformen. Heri styrkes indsatsen for, at så mange unge som muligt får en uddannelse, og desuden opretter man de såkaldte puljefob, hvor folk med mere end to års ledighed kan komme i arbejde i en længere periode og løse vigtige opgaver bl.a. inden for det grønne område. Ordningen har til formål både at bidrage til aktivering af ledige og løse opgaver bl.a. på natur- og miljøområdet.

SF henviser i sit beslutningsforslag til rapporten »Grønne job – Bedre miljø er fast arbejde«, som SiD har stået for, og som vi også fra Miljø- og Energiministeriets side har ydet vort bidrag til. Rapporten omhandler den aktuelle situation på en række områder som f.eks. trafik, kloakering og byøkologi, og den vurderer beskæftigelseseffekten ved en forøget indsats på disse områder. Der er efter min opfattelse god inspiration at hente til det fremtidige arbejde med grøn beskæftigelse.

Miljø og beskæftigelse har, som man ved, høj prioritet for regeringen. For os er perspektivet langtidsrigt, og vi er opmærksomme på de beskæftigelsesmæssige gevinster, som initiativer på miljøområdet kan give på kort og lang

sigt. I den forbindelse er det desuden vigtigt at overveje, hvordan den grønne beskæftigelse fremmes på den bedst mulige måde, bl.a. så man undgår flaskehalse på det danske arbejdsmarked.

Indsatsen skal endvidere ses i sammenhæng med regeringens politik på en række andre områder og ikke mindst regeringens finanslov-initiativer.

Siden regeringen tiltrådte for tre år siden, har miljø og beskæftigelse været væsentlige for regeringens arbejde. Det kan man bl.a. se af de seneste års finanslove. Lad mig nævne et udpluk af de initiativer, der er taget i finanslovssammenhæng.

Et væsentligt initiativ på miljøområdet er den grønne afgiftspakke, der trådte i kraft den 1. januar i år. For at leve op til den danske målsætning om en reduktion af CO₂-udslippet med 20 pct. i 2005 har regeringen bl.a. gennemført en forhøjelse af CO₂-afgiften over for danske virksomheder. Provenuet af afgiftspakken er blevet tilbageført til erhvervene, så konkurrenceevnen ikke belastes. Tilbageførslen sker bl.a. ved – og det er derfor, jeg fremdrager det her – at virksomhederne kan indgå aftaler om energibesparelser og derved opnå en lavere afgiftsbelastning.

Jeg er overbevist om, at dansk erhvervsliv vil benytte denne mulighed for at opnå en reduceret afgift og samtidig spare på energien. Jeg er heller ikke i tvivl om, at aftalerne vil give anledning til betydelige investeringer i renere teknologi og forbedrede produktionsprocesser og dermed skabe danske arbejdspladser.

Indsatsen på depotområdet, altså oprydning efter fortidens synder, er blevet styrket med 75 mio. kr. årlig. I sommer blev der indgået en aftale mellem regeringen og de kommunale parter, og her blev det aftalt, at opgaverne på depotområdet overføres til amterne, og at udgiftsniveauet fastlægges i de årlige forhandlinger med amterne. Udgangspunktet er Dithmerrapportens overslag over, hvor meget det bliver nødvendigt at ofre.

Som led i gennemførelsen af planerne for økologisk landbrug er støtten til økologisk jordbrug opprioriteret med knap 70 mio. kr. i 1996. Midlerne skal anvendes til at hjælpe interesserede landmænd til at omstille til økologisk jordbrugsproduktion og til økologiske udviklingsprojekter.

Naturforvaltningsindsatsen er blevet styrket på de seneste tre finanslove. Samlet er der tale

om en betydelig opprioritering i forhold til det udgangspunkt, man overtog i januar 1993.

Udbygningen af den vedvarende energi understøttes af en bred indsats. Regeringen har bl.a. igangsat nye initiativer, der skal fremme vindmølleudbygningen, og gennem de kommunale vindmølleplaner sikres et godt grundlag for udbygning.

I regeringens redegørelse om vedvarende energi fra november sidste år er der en lang række initiativer, som alle vil give bedre beskæftigelsesmuligheder herhjemme. Herudover har regeringen iværksat en tilskudsordning, der bidrager til omstilling af elopvarmede bygninger i områder uden kollektiv varmforsyning – igen noget, der vil give flere job.

På trafikområdet har regeringen iværksat en række initiativer, som medfører øget grøn beskæftigelse især inden for den kollektive trafik.

På det bygge- og boligpolitiske felt er der især taget initiativer, der fremmer miljø- og beskæftigelsesindsatsen. Det gælder byfornyelsesområdet og inden for det nyere byggeri, hvor bykologiske tiltag er løsninger på stadig større vækst.

Lad mig til sidst nævne forskningsområdet, som regeringen prioriterer meget højt. I forskningspakken for 1996 er der afsat midler bl.a. inden for miljøområdet. Med disse penge har vi igangsat en række forskningsprojekter, der vil give vigtig viden, som er en forudsætning for en stadig bedre og mere effektiv indsats på miljøområdet.

Så som det fremgår, er der rent faktisk allerede i dag taget en række initiativer, som afspejler regeringens ønsker om at fremme en mere grøn udvikling, og som samtidig har en positiv erhvervsmæssig og beskæftigelsesmæssig effekt.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at arbejdsløshed og miljøproblemer også skal bekæmpes ved en indsats på det lokale plan. Lad mig bare som et eksempel nævne fordoblingen af Den Grønne Fonds bevillinger på finansloven for 1996 til 50 mio. kr. De ekstra midler skal bl.a. gå til at skabe et lokalt netværk af miljøvejledere. Jeg har bedt fonden sørge for, at ordningen bliver tilrettelagt, så beskæftigelseseffekten bliver maksimal. Det kan f.eks. ske ved at give større tilskud, hvis der i tilknytning til miljøvejlederen samtidig skabes aktiveringstilbud eller lignende.

Med Den Grønne Fond, arbejdet i amter og kommuner med lokale Agenda-21'ere og

beslutningen om at etablere et nationalt bykologisk videnscenter er der skabt et fundament, der kan understøtte det engagement og de ønsker, der er blandt mange mennesker om lokalt at bidrage til en bæredygtig udvikling.

Arbejdsmarkedspolitikken er en vigtig medspiller, når det drejer sig om at skabe grønne arbejdspladser, men det er vigtigt, at indsatsen tilrettelægges, så den sker i overensstemmelse med de lokale forudsætninger.

Jeg vil i den forbindelse pege på, at der på Arbejdsministeriets område er afsat 15 mio. kr. til en forsøgsordning i Vejleområdet. Ordningen vil f.eks. indebære, at private virksomheder, der ønsker at producere mere miljøvenligt, og som derfor har behov for at efteruddanne medarbejdere, kan få erstattet disse medarbejdere med ledige. Arbejdsformidlingen kan i den forbindelse hjælpe med at lave målrettede jobtrænings- og uddannelsesforløb inden for miljøområdet. Desuden vil der blive mulighed for at støtte organisationer og offentlige institutioner, der iværksætter nye initiativer inden for miljøområdet.

Uddannelse er et vigtigt element i miljøindsatsen. Det gælder både ved uddannelse af unge og efteruddannelse, men også kurser inden for miljøområdet rettet direkte mod ledige har stor betydning. Lad mig i den forbindelse nævne den etårige uddannelse i håndtering og transport af affald og de uddannelser, Skovskolen har igangsat. Igenem disse bliver ledige forberedt til at kunne udføre arbejde inden for det grønne område.

Undervisningsministeriet har etableret uddannelser på HD- og merkonomniveau i miljøledelse og miljørevision med henblik på at styrke virksomhedernes arbejde med bl.a. de nye udfordringer omkring miljøplanlægning, miljørevision og grønne regnskaber.

I det hele taget er Undervisningsministeriet godt i gang med at virkeliggøre, at der i uddannelserne kommer et langt stærkere grønt islæt. Inden for erhvervsuddannelserne er der nu indført bestemmelse om, at relevante miljøforhold skal indgå i uddannelserne. Miljøforhold indgår også, hvor det er relevant, i folkeskolens læseplaner, i hf og i gymnasieuddannelserne.

Ud over behovet for at skabe job her og nu mener jeg, at et væsentligt bidrag til grøn beskæftigelse sker i form af en meget ambitiøs dansk miljø- og energipolitik. Udformningen af denne udgør som bekendt en rammebetingelse for erhverv og husholdninger. Rigtigt udført

understøtter miljø- og energipolitikken det erhvervsmæssige udviklingspotentiale inden for miljø- og energisektoren.

Regeringen satser på, at danske virksomheder herigenem beholder eksisterende styrkepositioner og udvikler nye. Det vil medvirke til at sikre et eksportpotentiale og dermed skabe danske arbejdspladser. Vi skulle gerne have skabt nogle yderligere danske eksporteventyr, som vi f.eks. har set det på vindmølleområdet og med eksporten af fjernvarmerør, hvor Danmark på begge områder har over halvdelen af verdensmarkedet. Der er grund til at tro på det, for tal fra Energistyrelsen viser, at den danske eksport af energiteknologi er vokset med 60 pct. fra 1992 til 1994.

Også i europæisk sammenhæng vil Danmark i fremtiden arbejde for en stærkere indsats på miljø- og beskæftigelsesområdet. I vores forhandlingsgrundlag – Det åbne Europa – til EU's regeringskonference bliver det slået fast, at der er behov for en fælles koordineret indsats på europæisk niveau for at fremme beskæftigelsen. Regeringen har bl.a. peget på, at der er behov for at fremme vækst og beskæftigelse gennem initiativer, der imødekommer nye behov, og det er jo ikke mindst på miljø- og energiområdet, at sådanne behov eksisterer.

Hertil kommer, at der i et udvidet europæisk samarbejde vil være stadig bedre muligheder for det danske miljøerhverv til at bistå det øvrige Europa med erfaringer og produkter.

Jeg vil også fremhæve EU's hvidbog om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse. Det anbefales bl.a. i hvidbogen at gennemføre en omlægning af skattesystemet fra beskatning af arbejdskraft til beskatning af ressourcer, som også er grundlæggende for regeringens skatteomlægnings og gennemførelsen af de grønne afgifter i forhold til virksomhederne herhjemme. I øjeblikket finder et opfølgingsarbejde sted i EU-regi. Senest har Det Europæiske Råd på topmødet i Madrid i december måned 1995 fremhævet, at bl.a. miljøpolitikken spiller en betydelig rolle for jobskabelsen.

På europæisk plan har man opgjort, at væksten fra 1985 til 1993 i antallet af job relateret til miljøområdet har været dobbelt så stor som i andre sektorer. Der er således tale om en meget dynamisk sektor, og på EU-plan arbejdes der derfor bl.a. på at igangsætte en grøn teknologioffensiv i Europa for at understøtte den lovende udvikling. Den danske regering vil arbejde for, at vi på det grønne område når så langt som

overhovedet muligt til gavn – også internationalt – for både miljøet og danske virksomheder.

På den internationale front vil jeg nævne den store indsats, Danmark gør både i Østeuropa og i udviklingslandene, en indsats, der først og fremmest har til formål at afhjælpe presserende problemer gennem et samarbejde i de pågældende lande, men som også naturligvis har givet nye, spændende opgaver for danske virksomheder.

Når Miljø- og Energiministeriet på finansloven for 1996 afsætter 600 mio. kr. til miljøstøtte til Østeuropa og udviklingslandene, betyder det således gode muligheder for i fællesskab at løse vigtige miljøproblemer, men det giver selvfølgelig også ordrer til danske virksomheder. Jeg er netop vendt hjem fra et besøg i Indonesien og Kina, hvor jeg sammen med en række vigtige danske virksomheder på miljø- og energiområdet har ledet et energifremstød, der giver forbedrede muligheder for salg af dansk miljø- og teknologiudstyr.

Indsatsen for øget beskæftigelse inden for det grønne område sker allerede i dag på de felter, hvor det er relevant. Ved grøn beskæftigelse er der således tale om en løbende proces. Beskæftigelseshensyn indgår på en række politikområder sammen med andre hensyn i det arbejde, vi gennemfører her i Danmark, og efter min opfattelse er det, der er behov for, en yderligere styrkelse af indsatsen på dette område. Om det i den forbindelse vil hjælpe med en særlig plan for grøn beskæftigelse, kan man altid drøfte, men der er ingen tvivl om, at der er brug for nye ideer og nye forslag.

Lægges alle regeringens initiativer sammen, vil resultatet være en betydelig beskæftigelseseffekt. Hertil kommer de lokale initiativer, hvor der er et stort potentiale. Det, vi ser nu, er kun begyndelsen til en udvikling, som jeg forventer vil give et væsentligt bidrag til den grønne beskæftigelse.

Der ligger i disse bemærkninger, at regeringen har en imødekommende holdning til at diskutere de ideer, der ligger i SF's beslutningsforslag, men også andre ideer til at styrke en indsats på dette område til gavn for miljøet, men også til gavn for beskæftigelsen.

Ole Vagn Christensen (S):

Socialdemokratiet vil gerne starte med at takke SF for, at de så ihærdigt kæmper for den grønne beskæftigelse. Det gør Socialdemokratiet og regeringen også, og alle ved på grund af det

beslutningsforslag, der her foreligger, at der også er kræfter uden for dette hus, i dette tilfælde SiD, der arbejder aktivt for grøn beskæftigelse.

Siden vi sidst drøftede grøn beskæftigelse, er der sket meget. Miljøministerens tale vidner om, at såvel kort- som langsigtede initiativer, som har grøn beskæftigelseseffekt, er intensiveret, så der er ingen grund til at teste, om regeringens hidtidige støtte kun har været ord, for der er sat handling bag ordene. Jeg tænker her især på indførelsen af de grønne afgifter, som kom i stand bl.a. via et godt samarbejde med SF, og de tilbageførsler, der vil ske i form af støtte til mindre CO₂-forbrugende energier; men det gælder også på en lang række andre vedvarende energiområder såsom vindmøller, indførelse af biogas og byøkologiske programmer. Økologisk landbrug og trafik er også områder, hvor regeringen i samarbejde med SF har været med til at fremme en grøn beskæftigelsesprofil.

Det gælder ligeledes på det forskningsmæssige område, og jeg tror også, det kommer til at gælde gennemførelsen af de forskningsresultater, der kommer ud af de midler, som den nuværende finanslov har afsat til frembringelse af den viden, som er forudsætningen for en stadig bedre og mere effektiv indsats på miljøområdet for at fremme en grøn udvikling, som samtidig har en positiv beskæftigelsesmæssig effekt.

I lokalområderne sker der også noget med forøgelsen af midler i Den Grønne Fond. Ligeledes med den forsøgsordning på Arbejdsministeriets område, som miljøministeren her omtalte, som omfatter private virksomheder, der ønsker at producere mere miljøvenligt. De får nu mulighed for at efteruddanne medarbejdere ved at få erstatningsarbejdskraft fra arbejdsformidlingen.

Det er vores opfattelse, at nogle af de 18 måneders uddannelsesforløb under AMU-systemet, der tilbydes unge arbejdsløse, vil have en direkte eller indirekte beskæftigelsesprofil.

Med indførelsen af puljejobbene og de samarbejdsbestemmelser, der er lagt op til for offentlige arbejdsgivere og de faglige organisationer, er der mulighed for, at arbejdet kan iværksættes inden for de grønne områder, og at beskæftigelse kan føre frem til det, der er vigtigt for os alle, nemlig fast arbejde.

Derfor vil jeg godt afslutningsvis sige, at selv om SF ikke kom med i finanslovaftalen, er der store muligheder for at styrke initiativer og

samarbejde med de af Folketingets partier, herunder ikke mindst SF, der vil være med til realiseringen af en styrket grøn beskæftigelse som foreslået af SiD. Det kan ikke mindst tage udgangspunkt i lokal arbejdskraft, i et samarbejde mellem de faglige organisationer, lokale myndigheder, miljøinteresser, det lokale erhvervsliv og arbejdsmarkedsuddannelsesinstitutionerne.

Socialdemokratiet mener, at Folketingets partier i højere og mere konstruktiv grad skal samarbejde om at skabe flest mulige job inden for det grønne område, og at den velunderbyggede rapport fra SiD er et vigtigt pejleredskab.

Med disse bemærkninger vil jeg på Socialdemokratiets vegne tilkendegive, at vi siger nej til forkromede planer, men ja til praktisk samarbejde om at gennemføre en mere grøn beskæftigelse.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg vil slet ikke sætte spørgsmålstegn ved, om regeringen og Socialdemokratiet har de grønne idealer, som er blevet fremført her, og jeg vil heller ikke undervurdere den indsats, der faktisk bliver gjort på nogle områder. Men alligevel synes jeg, at det, der er fremlagt indtil nu, ikke helt er svaret på de yderst konkrete forslag, som ligger i SiD's projekt, og som jo både Enhedslisten og SF fremførte under finanslovforhandlingerne at vi kunne være med til. Jeg kan forstå på de to taler, der har været holdt, at det ville man gerne.

Så har jeg et spørgsmål: Fremlagde Socialdemokratiet og regeringen under finanslovforhandlingerne disse ting for Det Konservative Folkeparti og Venstre, og blev de afvist af Det Konservative Folkeparti og Venstre, eller kom det slet ikke til forhandling?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Nu har hr. Frank Aaen været herinde så længe, at hr. Frank Aaen også kender til den politiske proces. Det er helt klart, at vi kan vælge den direkte vej og sige, at nu gør vi sådan, og så får vi det hele lavet om til firkanter. Men vi kan også gøre det, at vi gør det praktiske stykke arbejde, der skal gøres, ud fra de muligheder, der foreligger herinde. Jeg mener faktisk, at der er mange flere muligheder, og tiden siden den sidste finanslov og så frem til nu har jo også vist, at der er sket meget. Jeg tror på, at der kommer til at ske lige så meget i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil selvfølgelig gerne først kvittere for alle de imødekommende bemærkninger, der har været både fra ministeren og fra den socialdemokratiske ordfører, men jeg må jo så undre mig over konklusionen, for man starter med at sige, at det sandelig er godt, at SF har fremsat dette forslag, og at man er meget interesseret i at få nogle flere ideer på banen på dette område, for der er brug for mange ideer, men alligevel holder man samtidig nogle taler, så man får det indtryk, at SiD's rapport er overflødig, at Miljøministeriet har spildt sin tid med at hjælpe til med at lave rapporten, fordi alle miljøproblemer faktisk er løst, og at vi godt kan slutte mødet for i dag og gå hjem.

Det er jo ikke sådan, det er. Når vi ser Miljøministeriets tilstandsrapporter, kan vi jo se, at der er masser af uløste miljøopgaver. Det er jo også sådan, at de forslag, som SiD har fremsat, alle er forslag, der ikke er realiseret. Ministeren har selvfølgelig en alenlang liste over, hvad regeringen måtte have gjort igennem tiderne, men SiD's forslag er alle sammen forslag, der ikke er taget op; det er alle sammen opgaver, der ikke er løst på det niveau, de burde løses på.

Derfor spørger vi igen: Var det ikke rimeligt at lave en plan for, hvornår man fik løst de problemer? Var det ikke rimeligt at lave en plan for, hvornår man realiserede de her ting? Hvis ministeren så til nogle af punkterne kan sige, at det er i en god gænge, eller hvis den socialdemokratiske ordfører kan overbevise de ministerier, der skal lave denne plan, om, at der er nogle muligheder i arbejdsmarkedslovgivningen, må man indskrive i sine planer, hvilke konkrete muligheder man ser.

Men jeg er sikker på, at der også er masser af områder, hvor der ikke er taget nogen som helst initiativer, og masser af områder, hvor der mangler nødvendige bevillinger. Vi ved jo, at på finansloven havde man planer om at afsætte 15 mio. kr. til dette område, og det forslår jo ingen steder i forhold til det ambitionsniveau, som SiD har påvist er praktisk muligt, hvis de nødvendige bevillinger er til stede.

Så lad mig spørge én gang til: Hvorfor denne underlige konklusion? Hvorfor først den positive tale om, at det her er godt og vi har brug for det hele, men til sidst endende med, at man alligevel ingenting vil med vores beslutningsforslag?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det var en underlig konklusion, hr. Jes Lunde dér kom frem til. Jeg kan godt forstå, han var glad for de positive ting. Det var vi faktisk også, og det var derfor, jeg fremførte dem. Jeg mener, at vi her har gjort et godt stykke fælles arbejde også sammen med andre af Folketingets partier, og derfor er der ikke nogen grund til al den dér pessimisme med hensyn til, om vi kan bevæge os videre, for det er helt klart vores opfattelse, at det kan vi.

Det er også vores opfattelse som så rigtigt tilkendegivet af hr. Jes Lunde, at der er en masse opgaver, der skal tages fat på, og man kan godt bruge tiden til at lave planer, men situationen taget i betragtning mener vi altså, at det er bedre at bruge tiden og den situation, der nu foreligger, til at vurdere, hvordan vi kan få den størst mulige effekt på disse områder.

Vi ved alle sammen, hvordan tingenes tilstand er her i Tinget. Vi kender også tingenes tilstand efter finansloven og ved alt, hvad der ellers er foregået. Vi ved også, hvor der er nogle bindinger, og hvor der ikke er nogen bindinger, og netop med hensyn til miljøet er der jo ikke ret mange bindinger, og derfor er der altså gode muligheder, hvis viljen er til stede.

Når jeg har sagt, at jeg gerne vil takke for debatten, er det, fordi vi i Socialdemokratiet er helt enige i, at det ikke gør noget, at vi får lejlighed til at få diskuteret, om der foregår noget. Sker der noget? Er der noget, vi kan samarbejde om? Det mener vi helt klart der er.

Peter Hansen-Nord (V):

Beslutningsforslag nr. B 43 er, som jeg forstår det, en genfremsættelse af et tidligere forslag, som har været behandlet her i Tinget for godt et års tid siden, og ud fra det må man sige, at Venstres holdning til hele ideen i forslaget er uændret.

Når jeg ser forslaget, ser jeg et vældigt studiearbejde, der har været udført, og også et på mange områder godt studiearbejde, men jeg mener generelt, at det, at man med dette forslag vil allokere ledige alene til miljøjob, ikke sådan lige er vores terminologi. Folk uden for beskæftigelse og ledige som sådan skal vel være til rådighed for arbejdsmarkedet generelt og skal kunne allokeres med lige stor styrke, uanset hvilken opgave de skal løse, for hvorom alting er, så er forudsætningen for, at nogle af de her ting og også ting, der er blevet iværksat, kan

lade sig gøre, at der er penge til det. Det er altså stadig væk økonomien, der er en forudsætning for, at vi kan etablere et godt miljø.

Der er mange ting i det her, og når man sådan går ned i enkelte sager, er der selvfølgelig også mange ting i SF's ageren igennem de senere år, der kan undre. Man beskriver her en række ting, f.eks. vedvarende energi, energibesparelser og for den sags skyld også trafik.

Hvis vi starter med trafik, så har jeg undret mig meget over, at lige netop et forslag fra Venstre og De Konservative og Fremskridtspartiet om at afsætte midler til fremstilling af bioætanol og biodiesel gang på gang er blevet skudt ned med SF's hjælp. Det er sådan nogle ting, der ikke rigtig hænger sammen i problematikken, men det kan hr. Jes Lunde måske give en forklaring på.

Jeg ser også nogle muligheder for, og det eksisterer vel også i dag både i amter og kommuner, at man kan iværksætte nogle beskæftigelsesprojekter med oprydning efter fortidens synder, noget, jeg er en del optaget af, altså de punktforureninger, der er ude i vores natur, og vi er på en eller anden forunderlig vis endnu ikke kommet nærmere en løsning af, hvordan vi får grebet en oprydning an, uden at de nuværende lodsejere bliver idømt voldsomme bøder eller på anden vis dømt for forsømmelse af deres forpligtelser. Her tænker jeg specielt på miljøforureninger, der faktisk har fundet sted efter dette høje Tings forskrifter om, hvordan man skulle behandle f.eks. kemikalierester og andet. Den slags ting kunne man se positivt på.

Problemet med hele forslaget er set fra Venstres synspunkt, at man her blander en styrkende masse ting sammen, som for mig at se umiddelbart vil berøre sandsynligvis et sted mellem 40 og 50 forskellige lovforslag, hvor de egentlig sådan isoleret set bliver behandlet i forvejen.

Ellers er jeg faktisk enig med regeringen i, at SF's bøn er blevet hørt i denne forbindelse. Der er ingen tvivl om, at indførelse af grønne afgifter og dette kæmpe administrations- og kontrolapparat, man her har stablet på benene, i høj grad imødekommer det ønske, som SF her beder om at få opfyldt. Masser og atter masser af mennesker får i de kommende år nye job, som, hvis det havde været Venstre og andre, der skulle have lavet miljøregulering, nok ikke havde figureret.

Der er masser af grønne job, som regeringen har skabt med de grønne afgifter, så jeg synes egentlig, at SF allerede har opnået det, SF ville med forslaget.

Dermed må jeg også sige på Venstres vegne, at vi ikke umiddelbart kan tiltræde forslaget, som det foreligger her.

Niels J. Langkilde (KF):

Da Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Frank Dahlgaard, ikke kan være til stede, har jeg lovet på hans vegne at sige følgende:

I miljøsammenhæng er genbrug en god ting. Det gælder imidlertid ikke dette forslag. Det foreliggende forslag fra SF er jo en genfremsættelse af et tidligere fremsat og drøftet forslag.

I Det Konservative Folkeparti har vi ikke ændret syn på forslaget. Vi mener fortsat, at det først og fremmest har til hensigt at pudse SF's miljøprofil. Det er til ære for SF's vælgere, og dem håber man måske også at lokke nogle flere til sig af. Vi mener fortsat, at selv om der er mange velmenende og miljørigtige intentioner i SF's forslag, er det ikke vejen frem, hverken når det gælder forbedring af miljøet, eller når det gælder om at få flere mennesker i arbejde. Vi skal ikke løse miljøproblemerne ved planøkonomisk styring eller ved kunstige tilskudsordninger og heller ikke ved at pålægge erhvervslivet flere såkaldte grønne afgifter, som i virkeligheden er røde skatter.

Det Konservative Folkeparti ønsker miljøproblemerne tacklet på en måde, der er i overensstemmelse med det frie marked. De fulde omkostninger ved varens produktion skal indregnes i varens priser, som forbrugeren må betale på det frie marked. Miljøtiltag sikres nemlig bedst ved tilpasning til markedskononomiske vilkår.

SF's forslag koster mange penge, men hvordan skal det hele finansieres? Det er stadig noget uklart, og det er jo også typisk for forslag fra venstre side i Folketingssalen. Hvordan alle mulige forslag og ideer skal betales, bekymrer man sig ikke helt så meget om. Det ligger hen i det uvisse. Det er jo ingen kunst at ville løse alverdens miljøproblemer og så undlade at påpege, hvor det faktisk bliver overordentlig dyrt.

En del af finansieringen skal, så vidt det kan forstås, komme ved hjælp af sparede dagpenge til arbejdsløse, fordi flere kommer i arbejde på miljøområdet. Det lyder enkelt og rigtigt, navnlig for økonomisk ukyndige, men hvis staten ikke skal få færre udgifter, når man kommer i arbejde og færre går ledige, hvordan skal statens underskud så bringes ud af verden?

Sagen er jo den, og det ved alle økonomisk ansvarlige i dette Folketing godt, at færre arbejdsløse skal og må føre til mindre statslige udgifter. Man kan ikke bare overføre dagpengeudgifterne til finansiering af forskellige miljøaktiviteter, for så cementerer man jo statens store underskud, og så får vi ikke renten ned, sådan at vi får skabt flere ægte, naturlige arbejdspladser.

Fra Det Konservative Folkepartis side må vi ligesom sidst, dette forslag var til drøftelse, afvise det.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg er sådan set lidt ked af at skulle gentage mig selv, men jeg er nødt til at sige til hr. Niels Langkilde, at det altså er lidt kedeligt at blive ved med at skulle høre den plade om, at venstrefløjens fremsætter forslag på forslag, der koster penge, og ikke vil være med til at finansiere dem.

Derfor vil jeg gerne spørge helt enkelt: Hvordan finansieredes milliardudgiften til at afskaffe formuebeskatningen og til at give flere våben til generalerne?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Niels J. Langkilde, at den melodi med, at vi ikke har råd til at gøre noget ved miljøproblemerne, går altså ikke længere. Vi mener helt klart i Socialdemokratiet, at det er en opgave, der skal løses. Det er jo også derfor, vi gik om bord i de grønne afgifter og den adfældsændring, der ligger heri.

Jeg vil gerne understrege, at hvis der skal opnås en grøn beskæftigelse, og det hører jeg også sagt af De Konservative, så må man glemme al den dér retorik og gå i gang med dagligt at få det indarbejdet i alt, hvad vi gør, for ellers får vi et stort, jeg vil endda sige et kæmpe hul, som vi skal til at fylde ud, og så bliver der ikke spurgt, om vi har råd. Så er vi bare nødt til at gøre det, hvis vi vil overleve.

(Kort bemærkning).

Niels J. Langkilde (KF):

Til den socialdemokratiske ordfører vil jeg sige: Vi er da ikke uenige om, at der skal gøres noget for at lave et bedre miljø, og Det Konservative Folkeparti har fremsat mange forslag til det, også nogle, der koster penge, men den finansiering, vi normalt foretrækker, og det var det, der

var tankegangen i hr. Frank Dahlgaards indlæg, er, at forureneren betaler. Det kan man så kalde markedsøkonomi, eller hvad man vil; nogle bliver skræmt af det ene udtryk, nogle af det andet.

Men selvfølgelig skal vi have et bedre miljø, og Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet har jo netop været dem, der er gået foran i miljøpolitikken med den første miljøbeskyttelseslov, så vi har slet ikke problemer med, at også det offentlige en gang imellem skal have pengepungen op, når der skal betales for miljøforbedring.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Det kan jo lyde meget tilforladeligt, når Det Konservative Folkeparti siger, at forureneren bare skal betale, og at alle de afledte miljømæssige virkninger, der kan være af en sag, skal indbygges i priserne. Så vil jeg da gerne spørge konkret: Hvad betyder det for benzinpriserne? Er alle afledte miljøproblemer globalt set indbygget i benzinpriserne? Det vil jeg da gerne have et konservativt svar på, for hvis svaret er, at priserne er, som de skal være, og at der er taget højde for alle miljøproblemer, så giver jeg ikke fem flade øre for den konservative miljøpolitik, vil jeg gerne sige.

Vi står globalt over for nogle helt kolossale miljøproblemer med drivhuseffekten. Nogle helt uoverskuelige konsekvenser kan det få, hvis vi fortsætter med det forbrug, vi har nu af fossile brændstoffer. Der er intet, der er bygget ind i priserne i den målestok, det burde være, hvis der skulle tages økologiske hensyn i priserne, og det er derfor, vi også er nødt til at foretage os en masse andre ting.

Så kan jeg berolige De Konservative med, at vi ikke vil finansiere alle disse grønne job bare ved at indregne de sparede dagpenge, for jeg er såmænd enig i, at det kan man ikke gøre fuldt ud, og det kan man specielt ikke gøre i længden, for så får man problemer med sine statsfinansier. Der er en række korterelevende opgaver, hvor man faktisk godt kan gøre det. Hvis vi f.eks. vil lave naturgenopretning, hvis vi har sådan nogle projekter med en begrænset løbetid, og hvor vi ved, at alternativet er massearbejdsløshed, kan man faktisk godt indregne dagpengene. Så kan man godt tillade sig det, for alternativet var, at folk gik ledige, men det er klart, at hvis vi snakker om langsigtede indsatser, som skal foregå i 20-30 år, vil vi ikke indregne dagpengene. Så

skal vi bruge andre finansieringskilder, og så skal vi også igangsætte nogle ting ved at give tilskud til en privat aktivitet, som trækker en meget større aktivitet med sig end det, man sætter penge i fra statens side. Så skal vi ud i at udvide kommunernes lånemuligheder, så de kan komme i gang med kloakkerne, med vandbesparelser osv. Så skal vi bruge en hel vifte af finansieringsformer, og det er vi parat til i SF. Vi er parat til at skaffe de penge, der skal til, og til at sørge for, at det her ikke er noget, der belaster statsfinancerne, for det kan nemlig godt lade sig gøre.

Miljøproblemerne skal bare løses, og vi kunne egentlig godt tænke os, at vi herinde begyndte at tænke ikke kun på underskud på statsfinancerne, men også på underskud på vores miljøbalance og på, at giftlossepladser var et problem, en tyngende byrde, i vores samfund, og at det også havde en værdi at få løst det problem, ligesom alle de andre miljøproblemer skal løses.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Vi var glade for hr. Niels Jørgen Langkildes svar. Det viste jo, at der var en vis realisme bag den dér retorik, som vi fik lagt frem her, og det havde jeg faktisk også forventet, for, som det blev sagt, var det jo Socialdemokratiet og De Konservative, der gennemførte den første miljølov.

Dermed mener jeg sådan set, at vi ikke behøver at skulle rejse børster, fordi der kommer en god idé eller et godt forslag til en diskussion om, at vi ikke er nået langt nok, og jeg forstod også på hr. Niels Jørgen Langkilde, at vi ikke er langt nok, og at vi skal videre.

Det hilser jeg med tilfredshed, for det lægger op til, at vi også i fremtiden kan få et fornuftigt samarbejde om miljøet.

(Kort bemærkning).

Niels J. Langkilde (KF):

Jeg skal takke for de klare meldinger fra SF. Det vidner om dejlig økonomisk ansvarlighed, så helt o.k. med det.

Der var et interessant spørgsmål, nemlig om benzinpriser, som vi heldigvis får en hel debat om senere, for vi skal have en stor trafikdebat, og jeg kan kort sige, at Det Konservative Folkepartis holdning er, at vi betaler mere end rigeligt med miljøomkostninger, med vejomkostninger, med omkostninger til de skadelidte på dette område.

Vi får lejlighed til at gå det regnskab grundigt igennem. Det er jeg overbevist om. Vi kan så være meget uenige om, hvor meget drivhuseffekten koster, og hvordan vi skal indregne prisen dér. Der har vi nok et slagsmål, der kommer til at gå på, hvor forskrækket er den ene, og hvor forskrækket er den anden.

Det er et meget stort problem med vores drivhuseffektudvikling. Vi ved ikke rigtig, hvad der kan ske; men det er et sted, hvor vi ikke har råd til at tage fejl. Så jeg glæder mig til den debat, vi får, og vi skal nok komme med Det Konservative Folkepartis bud på hele trafikområdet.

Om forslaget i øvrigt vil jeg sige – og det skal også være svar til Socialdemokratiet – at vi altså arbejder med mange af disse ting i Miljø- og Planlægningsudvalget til daglig. De er nu lagt sammen i en stor, ambitiøs plan, inspireret af SiD. Og jeg tror, at mange af disse ting, hvor vi jo ikke ligger milevidt fra hinanden – andre steder gør vi – egner sig godt til at blive gennemarbejdet, og vi kan måske få dele af det indarbejdet i lovgivningen. Så det skal ikke forstås, som om alt dette her er idioti. Det ville være en gal tolkning.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Nu fik SF jo lige ros – går jeg ud fra – for bl.a. udtalelsen om, at man søreme da ikke sådan bare vil finansiere ved at indregne dagpengene. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Lunde og hr. Langkilde, som vel får mulighed for at svare senere i debatten: Hvorfor tales der så meget i dag om, at vi ikke kan finansiere ved at bruge dagpengene? Tror hr. Lunde og hr. Langkilde, at vi er i fuld fart på vej mod nul antal arbejdsløse? Det er der jo intet der tyder på. Lige så langt vi kan se frem, må vi desværre gå ud fra – jeg beklager det – at vi vedblivende vil have en meget høj arbejdsløshed.

Jeg kan godt forstå, at V og K på trods af disse helt klare prognoser hele tiden taler om, at vi skal passe på ikke at bruge dagpengene, for V og K har et ønske om at have en vis permanent arbejdsløshed for at presse lønningerne. Og jeg forstår ærligt talt ikke, at SF finder det nødvendigt også i sådan en debat her at bøje sig for det argument.

Det er ikke en afvisning. Det ved alle. Vi har flere gange fremsat forslag om at finansiere pengene direkte, kan vi sige, med indtægter. Men jeg synes sådan set ikke, at vi på venstrefløjen har nogen grund til at bøje os for, at det er

bedre at bruge folks arbejdskraft til at løse miljøproblemer end at betale dem understøttelse.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det er jo en rigtig drillepind, som SF sandsynligvis vil tage frem år efter år, så længe der ikke er en post på finansloven under overskriften Grøn beskæftigelse. Og det kommer der ikke, hvis grøn beskæftigelse forudsætter, at dagpengene indgår som permanent finansieringsgrundlag.

Men bortset fra den nok så væsentlige finansieringsproblematik så er vi i Det Radikale Venstre enige med SF i formålet. Selvfølgelig skal vi sørge for, at den fossile energi erstattes af levende energi. Selvfølgelig er vi nødt til at basere fremtidens velfærd og økonomiske udvikling på et markant mindre forbrug af ressourcer og fossil energi til fordel for øget anvendelse af hænder og hjerner.

Fremtidens økonomiske udvikling må fundes på en mere arbejdskraftintensiv produktion. Det gode håndværk må erstatte de energiintensive standardudtryk. Den energi- og råstofintensive landbrugsproduktion skal erstattes af færre, men bedre højtførædlede produkter. Der skal skabes en produktion, som er langt mindre materialeletung og mere arbejdskraftintensiv.

Hvordan skaber vi så forudsætningen for så markant et skift i samfundets produktion? Hvordan skaber vi en økonomisk udvikling, som snarere er båret af hjerner og hænder, af intelligens og kreativitet, end af hjerteløse indhug i naturens forråds-kammer?

For det første drejer det sig om at ændre fundamentalt på samfundets måde at finansiere det fælles på. Det er vanvittigt at brandskatte arbejdskraften i form af indkomsts-kat, når et af vore store problemer er arbejdsløsheden. Og det er lige så vanvittigt at have lave afgifter på de ressourcer, som vi har for få af, eller hvor forbrugt udgør en belastning for miljøet.

Med skattereformen og de grønne afgifter på erhvervslivet er der så småt taget hul på den udvikling. Men vi skal videre ad den vej. Jeg taler ikke om en ny skattereform, men om at videreføre principperne i den allerede gennemførte reform. Efter 1998 og gerne før skal vi fortsætte kursen: Flere grønne afgifter og lavere indkomsts-kat eller lavere arbejds-markedsbidrag. Det skal være billigere at bruge arbejdskraft, og det skal være dyrere at bruge ressourcer og energi.

Det helt afgørende er jo netop at fremme en udvikling, som gør arbejdskraften relativt billig målt i forhold til omkostningerne ved de øvrige input i produktionen. Når arbejdskraften bliver relativt billigere, vil investeringerne nødvendigvis gå i retning af mere arbejdskraftintensive produktioner. Dertil kommer, at dyre råstoffer og energi vil fremme genbrug og genanvendelse.

Så en økologisk skattereform er for mig at se hovedsigtet, hvis vi på én og samme tid både vil løse vores arbejdsløshedsproblemer og vores miljøproblemer.

Man kan også formulere det på den måde, at det i virkeligheden er blevet for dyrt at gøre brug af hinanden. Det er desværre blevet billigere at bruge videovenner, end det er at ansætte en rigtig barnepige.

Man kan også formulere det sådan, at vores skattesystem, det, at vi har valgt at finansiere hele den offentlige sektor ved afgifter på arbejdskraft, rent faktisk har bidraget til den uafhængighedskultur, som er det store problem lige nu: Vi behøver ikke at gøre brug af hinanden overhovedet, og der er ikke råd til at gøre brug af hinanden. Det giver en kolossal social tomhed, det tager livet ud af vores fællesskaber, og det bidrager til, at alt for mange mennesker ikke får lov til at bidrage til samfundets produktion, ikke får mulighed for at forsørge sig selv.

For det andet skal vi selvfølgelig ud over denne her mere langsigtede strategi satse på nogle af de initiativer, som både bidrager til øget beskæftigelse og bedre miljø. Miljøministeren har jo på så udmærket vis været inde på alle de områder, som regeringen allerede forsøger at styrke: byøkologien, den vedvarende energi, naturgenopretningen, det økologisk landbrug osv.

Vi kan støtte de områder dels ved nogle tilskud, dels ved at sikre en stadig større efterspørgsel efter miljøvenlige produkter. I den sammenhæng vil jeg gerne fremhæve de initiativer, der i den kommende tid vil blive taget fra Den Grønne Fonds side, hvor der vil blive ansat en række miljøguider rundt om i Danmark, som skal hjælpe med at få oplysninger og information om miljøet ud til de lysegrønne.

Vi har lige nu et problem med, at vi har en mørkegrøn del af befolkningen, der udgør ca. 10 pct., som ved alt, som både har holdningerne på plads, og som har viden. Så har vi omkring 50 pct., som er lysegrønne. De har holdningerne på plads, men de mangler viden. Dét håber jeg, at

vi ved at få ansat nogle grønne guider får de mørkegrønnes budskab ud til de lysegrønne, så de lysegrønne også får deres viden på plads og dermed begynder at efterspørge de rigtige produkter. Det betyder alt andet lige bedre miljø og også flere arbejdspladser inden for miljøområdet.

For det tredje skal vi satse på uddannelse. Det ville jo være imponerende flot, hvis vi sagde: Hele den danske arbejdsstyrke skal inden for de næste 20 år i gennemsnit modtage 3 måneders uddannelse inden for miljøområdet. Vi ved, at det er nødvendigt, og vi ved, at det mellem ørene betyder fantastisk meget, hvis en virksomhed skal have omstillet deres produktion til en renere produktion, hvis man altså med andre ord skal tage renere teknologi i anvendelse. Hvis der så samtidig kom ledige ind som vikarer, så havde vi igen, om end det ikke er særlig miljøvenligt, slået to fluer med ét smæk. Vi havde fået flere mennesker i beskæftigelse, og vi havde fået opkvalificeret arbejdskraften.

For det fjerde vil jeg gerne påpege, at i de danske pensionskasser ligger der for øjeblikket 800 mia. kr.; det er 80 pct. af et bruttonationalprodukt. De har ikke så meget med statens finanser at gøre, men vi har et alvorligt problem: de 800 mia. kr. investeres på præcis samme måde som alle andre milliarder i dette land, og på trods af at det er lønmodtagerne, der ejer dem, på trods af at det er dig og mig og os alle sammen, der ejer disse penge, så gør vi ikke vores indflydelse gældende.

Jeg glæder mig til den debat, vi får i Folketinget om demokratiseringen af pensionskasserne. Jeg kunne godt tænke mig, at den danske befolkning sagde: En vis procentdel af disse penge bruger vi til noget, der skaffer arbejdspladser til mine børn, og som bidrager til et bedre miljø. Hvorfor dog ikke? Hvornår tager vi den debat?

Som sagt er vi i Det Radikale Venstre enige i de hovedlinjer, som ligger bag SF's beslutningsforslag: at miljø og beskæftigelse skal tænkes sammen. Det vigtigste i den sammenhæng er uden tvivl en total omlægning af velfærdsstatens finansiering. Det er blevet for dyrt at udvise næstekærlighed, at bidrage til næstens velfærd eller gøre brug af næsten. Til gengæld er det blevet langt billigere inden for de sidste 10 år at fylde dytten med oktan 98 blyfri og så køre derudad fuglefri og med Giro 413 i ørene.

Aage Brusgaard (FP):

For en 3-4 timer siden – nej, det er nok 5-6 timer siden – fik De Konservative ros, fordi de har lavet en uafhængighedserklæring til industrien. Det samme kan vi da i hvert fald ikke sige om SF, for dette her er rapporter, som SiD har lavet, og på baggrund af dem kommer SF så med et beslutningsforslag. Så når nogle klandrer nogle borgerlige partier for måske at lytte lidt for meget til erhvervslivet, så synes jeg egentlig, at venstrepartierne burde klappe hesten lidt og så tænke på, hvad de selv gør; de gør nemlig alt det, som fagforeningen siger, at de skal. Det gør vi andre trods alt ikke.

Nok om det. Det, vi skal snakke om, er disse rapporter, og det vil jeg såmænd ikke gå i dybden med; men jeg vil starte med at rose fru Elsebeth Gerner Nielsen, for ca. 56,6 pct. af det, hun sagde, var jo ren Fremskridtssnak. Hun udtalte bl.a., at det var åndssvagt at beskutte arbejdskraft, og det er jo sagt rent ud af et Fremskridtshjerte. Det har vi sagt i 23 år: Ned med skatten. For når vi sætter skatten ned, så sætter vi også timelønnen ned, og så får vi nemlig også gang i den grønne produktion. Hvordan det? Jo, når bønderne, gartnerne og skovejere har brugt så mange pesticider, som de har gjort, er det jo, fordi timelønnen er for stor. Det kan ganske enkelt ikke betale sig for bonden at have folk til at hakke roer; det er nemmere med en traktor og en sprøjte. Det er altså fagbevægelsen, der har skabt arbejdslønsstigningen de sidste 20 år, og derved har den tvunget landmanden og gartneren til at sprøjte i stedet for at hakke og luge og rense.

Vi må også konstatere, at cirka halvdelen af de æbler, blomster og frugter, som vi dyrker her i Danmark, rådner, fordi det ikke kan betale sig at plukke dem. Det samme med jordbær, solbær, ribs osv. Og det er jo igen ressourcespild, for så køber vi færdigvarerne ude – bl.a. i Holland og Israel – hvilket betyder store transportudgifter og CO₂-udslip osv. fra fly, lastbiler, skibe.

Der er kun én vej, hvis vi vil have en grøn beskæftigelse. Det er, som også Det Radikale Venstre er enige i, lavere skat, og det får vi ved at have lave offentlige udgifter, en lavere timeløn og så tilbage til håndens gerning. Det vil sige, at det somme tider kan betale sig for en landmand at have to mindre, men mere miljøvenlige traktorer i stedet for en stor firhjulstruken, der går 3-4 km på en liter dieselolie osv.

Altså vi er fuldstændig enige.

Jeg har også skrevet et eksempel mere op, og det er om tekstiler. Det er jo sådan i dag – og det er også på grund af den hæslige skat – at de fleste tekstilvirksomheder får tegnet kjoler, skjorter, jakker og bukser osv. og måske også klippet lidt ud her i Danmark. Så bliver tøjet sendt til Langtborstian, det kan være mange tusind kilometer væk, hvor det bliver syet. Så kommer det tilbage, hvor det sådan lige bliver gået igennem og måske får sat knapper på osv., og så bliver det sendt ud i forretningen eller igen solgt til udlandet. Altså ressourcespild – frem og tilbage.

Jeg kan ikke lade være med lige at slå op i bemærkningerne, hvor der jo står en masse om trafik, og hvordan vi skal geberde os. Nu har jeg hørt på flere trafikpolitiske redegørelser her i salen. Der har man sagt, at vi skal have flyttet godstransport fra varevogne og lastbiler over til DSB, altså over på toget og så over på et skib, men hvad er det, DSB nu gør? De nedlægger for eksempel halvdelen af de afgang, toget har på den strækning, hvor hr. Ole Vagn Christensen bor, og til Struer, fordi det er for dyrt. Transporten skal altså lægges over på busser og lastbiler.

Vi har så mange gode planer her i landet, men når alt kommer til alt, så er det jo afhængigt af, hvad tingene koster. Det er det, der vil bære frem. Det er det, der vil blive dagen i morgen. Og derfor er jeg meget, meget glad for særlig Det Radikale Venstres løfte om at ville gå med ind i en skattesænkning. Og så får de lidt mere grøn udvikling her i landet.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Nu kan jeg ikke finde et eller andet, der ligger tæt ved hr. Aage Brusgaard, men det vil lykkes mig en dag.

Jeg bliver mere og mere glad for hr. Aage Brusgaard og ikke mindst for hans politik. Man siger: Halvt begyndt er halvt fuldendt. Og på indkomstskatteområdet kan vi jo sikkert godt blive enige om, at det, det drejer sig om, er at få indkomstskatten ned. Men det, der jo er interessant, er, om hr. Aage Brusgaard også kan være med på den sidste del. Altså det, der i hr. Aage Brusgaards regnestykke blev til 43,4 pct., for så vidt jeg hørte det, så var det 56,6 pct., vi var enige i. Det, vi mangler, er nemlig den del, der hedder de grønne afgifter, for det, jeg snakker om, er, at vi godt nok kan sænke afgiften på arbejdskraft, men til gengæld så øger vi afgiften på resourcer.

Men det må hr. Aage Brusgaard jo også være enig i, for som hr. Aage Brusgaard siger, så er problemet jo, at det er blevet så pokkers billigt at bruge pesticider og kvælstof og alle de andre ting, der belaster miljøet. Og derfor skal vi selvfølgelig gøre det dyrere.

Så glæder det mig, at hr. Aage Brusgaard åbenbart kan være med på, at vi styrker den kollektive trafik, at vi ikke nedlægger flere toglinjer osv. Det kan kun glæde et radikalt hjerte.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Hvis jeg altså husker ret, så er der stadig væk fire punkter på dagsordenen efter dette her, så jeg skal ikke forlænge debatten, og det er jo heller ikke en debat om grønne afgifter.

Men jeg gerne lige sige, at dér, hvor jeg bor, har vi vores egen boring. Vi henter ledningsført vand op, og vi plejer egentlig kun at betale for den strøm, det koster. Og der er jo det med grønne afgifter, at nu skal vi altså om et par år give 5 kr. eller 5,25 kr., eller hvor meget det nu er, pr. m³, og det kalder man så en grøn afgift.

Jeg vil gerne have, at den radikale ordfører forklarer mig og andre herinde i salen, hvordan det hjælper på CO₂-udslippet, på grønne regnskaber osv., at det vand, jeg drikker, vasker mig selv og bilen i, lige pludselig koster 6-7 kr., hvor det førhen var gratis. Det var sådan lige et eksempel; jeg kunne komme med mange andre, men det tillader tiden ikke.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Ja, hr. Aage Brusgaard har en pointe. Det er rigtigt nok – at spare på vandet bidrager ikke væsentligt til at begrænse CO₂-udslippet, og det er da heller ikke derfor, vi har grønne afgifter på vand.

Årsagen til det er, at vi for det første mangler vand visse steder i Danmark, og dertil kommer – og det er det værste – at stadig flere vandboringer må lukke, fordi vi finder giftrester i dem, og derfor skal vi spare på det vand, vi har. Dertil kommer, at hver eneste gang man bruger 1 l vand, så er der også 1 l vand, der skal igennem et rensningsanlæg, som altså giver nogle miljøproblemer i den anden ende.

Så det er årsagen til, at der er grønne afgifter på vand; det er derfor, hr. Aage Brusgaard også skal betale en grøn afgift. Det er jeg sikker på han kommer til at gøre med glæde på et tidspunkt, når hans skat falder.

Frank Aaen (EL):

Vi kan i Enhedslisten støtte SF's forslag, og vi forstår slet ikke regeringens afvisning af det.

Det kunne faktisk være spændende og helt nyt, hvis en regering sagde: Her kommer der noget ude fra rødderne – det er jo noget, der har været debatteret langt ud i grønne bevægelser og ude i partiforeninger og ude i SiD-afdelinger, ting, der virkelig arbejdes med ude blandt almindelige mennesker – her kommer nogle ideer, dem påtager vi os at konkretisere og lave om til lovforslag. Det ville være spændende og en helt anderledes udfordring end den sædvanlige, hvor der kommer nogle gennemtyggede rapporter fra en erhvervsorganisation bilagt alle mulige revisionsrapporter, og hvad ved jeg, som man så bare omsætter til lovforslag.

Jeg synes virkelig, her var lidt nytænkning og også noget, der har andre udgangspunkter end det, vi normalt oplever herinde; derfor vil jeg også bruge anledningen til at rose SiD. Det er et utrolig inspirerende stykke arbejde, det er godt både for SiD's medlemmer, for os alle og for vores alle sammens miljø, og også uden at det på nogen måde blæser hul i statskassen.

Som nævnt lige før kommer det jo normalt fra højrepartierne, fra arbejdsgiverne: ufattelig traditionelle forslag. Vi hører dem hver eneste dag her i salen: vil man bare sænke skatterne, vil man bare sænke afgifterne. Jeg har stadig væk ikke forstået, hvor pengene kommer fra. Så får vi nogle luftige ønsker om beskæftigelse, som vi jo ved ikke bliver til noget. Det eneste, der er ved de forslag, er, at det er godt for arbejdsgiverne.

Eller lad os tage regeringens økonomiske ministre, som i ét væk taler om rammebetingelser. Det er sådan et trylleord: vi skal bare have bedre rammebetingelser. Og man har ikke gjort andet i 10 år end at tale om bedre rammebetingelser, og arbejdsløsheden er stadig væk højere end for 10 år siden. Nej, man skulle tage fat i sådan noget anderledes kontant til fælles fordel – ikke bare til en enkelt social klasses fordel – som det, der ligger her.

Jeg er helt enig i de ting, der ligger i SiD's rapport om, at det stort set er gratis. Og det vil jeg godt sige i en parentes til Socialdemokratiets ordfører: Det er ikke sådan, at budgettet vælter, når man holder fast i, at det skal være rigtige job til rigtige lønninger og ikke de puljefjob, regeringen har indført, hvor man arbejder på uværdige vilkår.

Vi kan i alt væsentligt støtte det fremsatte forslag og de ideer og projekter fra SiD og som sagt støtte, at regeringen bliver pålagt at konkretisere det. Ideerne svarer jo i høj grad også til miljøministerens udtalelser, før ideerne kom igennem regeringens koordinationsudvalg og endnu værre: før man indgik forliget med De Konservative.

Ud over de konkrete forslag til egentlig konkrete miljø- og beskæftigelsesprojekter vil jeg godt fremhæve det, der ligger i planen om mere uddannelse, mere vægt på medarbejdernes deltagelse, deres medindflydelse, måske særlig det sidste: at ansattes indflydelse på tingene måske er en vigtig vej til at få et bedre miljø. Jeg tror godt, man kan sige, at miljø, beskæftigelse og demokrati går hånd i hånd, og det ville sådan set være spændende at udvikle det.

Selvfølgelig er der også punkter, der kan diskuteres i planen. Jeg er ikke sikker på, at det, der står om kloakfornyelse, er den store visdom. Det troede jeg selv for nogle år siden, men nu skal vi måske til at omlægge vores kloaksystemer, opdele, så industrien leder deres skidt eller beholder det, vil jeg hellere sige, og husholdningernes bliver holdt for sig, og at vi måske i stedet for store centrale spildevandsløsninger i højere grad satser på decentrale, økologisk baserede løsninger.

I det hele taget vil jeg sige, at man nok, når man laver sådanne planer, og hvis regeringen havde fulgt opfordringen fra SF, selvfølgelig hele tiden skal tænke over, at vi ikke bare arbejder efter gårdsdagens løsninger, men hele tiden med en økologisk tankegang prøver at komme fremad og også gennemtænke, hvad det er, der måske er morgendagens løsninger.

Men altså støtte til SF's forslag.

Jes Lunde (SF):

Jeg tror, jeg kan konkludere, at det eneste parti, der sådan for alvor har skældt ud på SF, er det, der vil stemme for forslaget, og alle de andre partier, som har rost SF, vil stemme imod det, hvis det kommer til afstemning. Det er vist sådan, det er.

I hvert fald har jeg siddet og undret mig meget over, at de positive bemærkninger fra regeringspartierne ikke bliver fulgt op af en reel støtte til at lave denne her handlingsplan. Ja, måske vil Det Radikale Venstre støtte beslutningsforslaget, hvis det kommer til afstemning; nu får vi se. Derfra var der i hvert fald ikke rigtig nogle forbehold til det. Men jeg må sige, at

det var der fra Socialdemokratiets side, selv om man var fuldstændig enig i sigtet, selv om man syntes, det var en god rapport, som SiD havde lavet. Det er også svært at mene andet, må jeg sige, når ministre på striben har været ude at rose den, da den blev offentliggjort. Når flere ministerier har været involveret direkte i at udarbejde planen, så må det jo også være svært andet end at sige, at det her er et godt og gedigent arbejde. Det, vi så bare ikke forstår, er, hvorfor man ikke er parat til at tage skridtet fuldt ud og sige: Jamen så må vi lave en handlingsplan til at realisere dette her.

Det kan jo lyde meget fint, når hr. Ole Vagn Christensen siger, at han hellere vil have noget konkret handling ude i verden, end han vil have planer. Fint nok! Det er også det bedste at få noget konkret handling derude. Det, SiD jo bare har konstateret, er, at her er der en masse opgaver, som ikke bliver udført. Sådan som virkeligheden er i Danmark, så er der masser af miljø-mæssigt gode opgaver, som ikke bliver udført, masser af beskæftigelse, der ikke bliver sat i gang. Og når det nu er sådan, når nu lovgivningsmulighederne er sådan, når nu budgetterne er sådan, at der er grænser for, hvad man kan gøre, så må vi kigge på de problemer, der er, så må vi kigge på de steder, hvor vi ikke kan komme i gang.

Hr. Ole Vagn Christensen sagde, at han kendte dem såmænd, alle de her barrierer. Kunne vi så ikke få en beskrivelse fra regeringens side af, hvad barriererne er? Hvor er bremseklodserne? Så vi kan tage fat på at gøre noget ved dem. Nogle af dem er selvfølgelig politisk bestemte, men det var vel heller ikke så ringe endda at få det mere frem i lyset. Men det kan være, man nogle gange har forlovet sig med de forkerte herinde. Finanslovforliget med De Konservative, f.eks., blokerer jo temmelig meget for, hvad man kan gøre på udgiftssiden i hele 1996. Det er vi fuldt klar over i SF. Vi håber også, man skriver sig bag øret i Socialdemokratiet i forhold til næste års finanslovforhandlinger, at det kan være farligt at forlove sig med de forkerte.

Venstre og De Konservative var ikke meget interesseret i dette her, bortset fra at Venstre selvfølgelig igen gerne vil diskutere bioætanol. Det diskuterer vi såmænd også gerne. Vi er faktisk åbne over for projektet, nysgerrige over for projektet. Vi vil bare godt have sikkerhed for, at vi ikke skyder os selv i foden. Vi vil godt have sikkerhed for, at der ikke går mere CO₂ til ved at

fremstille noget, der skal spare CO₂, andet end den mængde CO₂, man sparer. Og det er jo lige præcis problemet i projektet, at der endnu ikke er lavet nogle ordentlige, sammenhængende analyser af, hvor man kommer hen med det.

Så sagde den konservative ordfører, at SF bare havde fremsat forslaget for at få nogle flere SF-vælgere. Det er jo selvfølgelig heller ikke det dårligste, der kunne komme ud af dagen. Men det er åbenbart en tankegang, som er fy-fy, og en tankegang, som man slet ikke har hos De Konservative! Vi har to mål med vores arbejde herinde. Det ene er at få noget konkret igennem, få noget vedtaget, få skabt nogle resultater, men den anden side af det er da selvfølgelig, at vi er helt sikre på, at hvis vi havde flere mandater herinde, så kunne vi få endnu mere igennem. Så derfor også den side af sagen.

Hr. Frank Aaen mente, at jeg bøjede mig for De Konservatives og Venstres argumenter på spørgsmålet om, hvor meget man kan indregne dagpengene. Det synes jeg da slet ikke jeg gjorde overhovedet. Det, jeg bare siger, er, at vi også skal have løst problemet med statsfinanserne. Det skal vi også have løst. Det har vi masser af anvisninger på. I vores ændringsforslag til finansloven var der en bedre virkning på statsfinanserne, end der er i regeringens politik, og langt bedre end det forlig, man lavede med De Konservative, hvor man øste penge ud til formueskattelempelser osv.

Det, vi så anviser i konkret finansiering på dette område, er, at man i vid udstrækning kan indregne dagpengene. Men det kan man især i det omfang, man snakker om projekter, som helt sikkert kun løber i en periode, hvor alternativet er arbejdsløshed. Og det gælder jo mange af projekterne. For mange af projekternes vedkommende vil alternativet direkte være, at dagpengene gik til passive udbetalinger. Der kan man godt tillade sig at indregne dem. Men grunden til, at vi ikke ønsker bare at bygge på en finansiering med dagpenge, er, at så får vi ikke løst problemet med statsfinanserne, og det skal vi også have løst. Vi skal kunne begge dele samtidig. Det mener vi i SF godt kan lade sig gøre.

Fru Elsebeth Gerner Nielsen holdt en spændende tale om alle de negative virkninger, der er i den måde, skattesystemet er indrettet på i øjeblikket. Jeg er meget enig. Vi skal have lavet det om. Det må også være målet med den næste skattereform at få lavet en endnu større omlægning væk fra beskatning af arbejdskraft og over

på beskatning af begrænsede ressourcer. Det deltager vi i SF meget gerne i, og vi synes, det er en opgave, vi skal tage fat på jo før jo bedre. Vi er lidt bekymrede, når vi hører skatteministeren udtale sig, som om vi nærmest overhovedet ikke skal diskutere skat, overhovedet ikke må tænke en tanke om det før 1998. Det mener vi er helt forkert.

Vi mener, der er så mange problemer, der trænger sig på, at jo før vi kan komme i gang med den opgave, jo bedre. Og så vil det vise sig, når vi kommer i gang med sådan en opgave, hvad farve Folketinget har. Hvor mange mørkegrønne der er, og hvor mange lysegrønne der er, og hvor mange der er helt formørkede og ikke har forstået noget som helst af miljøproblematikken endnu.

Jeg er også enig i, at vi skal have kigget på det med pensionskasserne. SF har rejst en forespørgselsdebat om demokrati i pensionskasserne, og den vil vi selvfølgelig også bruge til at sætte fokus på, hvilke muligheder de, der har penge i pensionskasser, har for at påvirke deres midlers anbringelse i en fornuftig retning.

Samlet må jeg sige, at jeg synes, det er bekymrende, at regeringen ikke bare er parat til at gå i gang med at lave den her plan. Det må vi arbejde videre med under udvalgsarbejdet.

Vi enige i, at regeringen har gjort en række ting; det synes vi er godt. Der ligger også nogle muligheder i arbejdsmarkedslovgivningen – for få efter vores mening, vil jeg gerne sige – men først og fremmest er der masser af uløste opgaver, og vi synes, SiD-rapporten fortjener den opbakning, det ville være at lave en konkret handlingsplan med hensyn til, hvordan man fjerner de barrierer, der er for at lave den her meget, meget nyttige dobbeltstrategi, hvor man både løser miljøproblemer og skaber beskæftigelse på én gang.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil sige til hr. Jes Lunde, at med hensyn til det med viljen, som der bliver snakket så meget om her, synes jeg, at vi skal glemme alt det dér med, at vi gerne vil have nogle planer, og så se i øjnene, at viljen er der til, at alt det, der ligger, skal udnyttes maksimalt, for at vi får skabt den højeste grad af grøn beskæftigelse. Det må være holdningen hele vejen igennem, og det må være en opgave, vi kan samles om.

Så vil jeg også gerne kvittere for, at hr. Jes Lunde i sit sidste indlæg sagde, at der nok også

ligger noget i arbejdsmarkedspolitikken, som vi kan bruge. Det mener jeg også helt klart at der gør, også noget, der kan føre os fremad til et videre perspektiv. Det bliver hårdt, og det bliver slidsomt, men vi er parat til opgaven.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Man kunne godt sige, som hr. Ole Vagn Christensen siger: Skulle vi nu ikke glemme alt det om planerne og så bare gå i gang med det praktiske arbejde, skabe de dér arbejdspladser, løse de dér miljøproblemer? Jo fint. Så lad os tage en konkret forhandling om det. Vi er parat i morgen tidlig til at starte på det. Det skal ikke skorte på det.

Det, der kan være vores bekymring, er nemlig, at sidste gang vi havde forhandling om finansloven, kom vi med nogle konkrete forslag; da ville vi gerne have en række konkrete forslag igennem. Vi omdelte såmænd endda SiD-rapporten under finanslovforhandlingerne og sagde, at vi gerne ville diskutere de her konkrete forslag, at vi gerne ville have nogle konkrete bevillinger til at sætte det her i gang, men der skete ingenting. Vi fik ikke tilsagn om noget som helst i de finanslovforhandlinger.

Vi er lidt bekymrede for, at det kan blive virkeligheden igen, næste gang vi skal forhandle om finansloven, at der sker ikke noget som helst konkret. Det er det, der giver os et behov for at lægge pres på regeringen på det her område; det er det, der giver os et behov for at få nogle handlingsplaner og få Miljøministeriet engageret i at tænke på, hvad kan udvikles på dette område, for ellers er vi bange for, at det er noget, der bliver klemt ud og glemt i debatten, når vi skal forhandle finanslov, og vi synes, det ville være dybt utilfredsstillende, hvis det skulle ske én gang til.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Når jeg kom med mine bemærkninger, var det ikke med henblik på de kommende finanslovforhandlinger, for dér får vi selvfølgelig lejlighed til også at få tingene sat i perspektiv, men det var ud fra det, der skal ske i de konkrete handlinger om de forskellige politikområder, der skal gennemføres, og dér er jeg helt sikker på, at SF vil være en kraftig og en god inspirator for, at vi får det bedst mulige ud af det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 145: Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Overførelse af landzonemyndigheden til kommunalbestyrelsen).

Af Aage Brusgaard (FP), Hans Christian Schmidt (V) og Niels J. Langkilde (KF) m.fl. (Fremsat 9/1 96).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Forslaget er stort set en genfremsættelse af et lovforslag, der to gange tidligere har været fremsat. Første gang afviste jeg det med henvisning til, at vi skulle afvente evalueringen af det dengang løbende frikommuneforsøg med overflytning af kompetencen til kommunerne, og anden gang afviste jeg det, da man så resultaterne af den afsluttede evaluering.

Sidste gang, lovforslaget blev fremsat, var i foråret 1994, og der er efter min bedste overbevisning ikke sket noget på området i mellemtiden, der har fået mig til at skifte mening. Derfor er min argumentation den samme i dag, som den var dengang.

Forslagsstillernes argument er at undgå dobbeltadministration, men for mig at se er der, som det er i dag, tale om en hensigtsmæssig fordeling af opgaverne mellem amter og kommuner, hvor nogle opgaver løses af kommuner og andre af amterne; det kan efter vores opfattelse ikke kaldes dobbeltadministration.

Der er i lovgivningen fastsat en klar arbejdsdeling mellem amter og kommuner. Det er amterne, der varetager både planlægningen og enkeltsagsadministrationen i det åbne land, mens de tilsvarende opgaver i byerne, herunder landsbyer og sommerhusområder, varetages af kommunerne.

Hos amterne er der samlet opgaver, som vedrører administrationen af det åbne land, således at amterne kan tage en samtidig og koordineret stilling til arealanvendelsen i det åbne land efter flere love, bl.a. planloven, naturbeskyttelsesloven og vejloven.

Evalueringen af frikommuneforsøget viste da også, at der vedrørende 40 pct. af alle landzone-tilladelser også skal indhentes tilladelse efter anden lovgivning administreret af amtet, og det vil sige, at hvis man lagde kompetencen i kommunerne, ville der i de tilfælde, altså i 40 pct. af tilfældene, under alle omstændigheder blive dobbeltadministration.

Dertil kommer, at som større regionale enheder er det amternes styrke, at der gennem et større samlet sagsantal opbygges en faglig viden og en politisk ekspertise i forvaltningen af det åbne land. Derved sikres en ensartet praksis i de mange sager, der enkeltvis kan synes små, men som sammenlagt og på lang sigt er af større betydning for de samfundsmæssige linjer for bevarelsen af det åbne land end nogen anden lovadministration.

Evalueringen af frikommuneforsøget viser, at der både er fordele og ulemper forbundet med, at kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet er landzonemyndighed. Jeg lægger imidlertid afgørende vægt på, at amterne har en koordinerende rolle for det åbne land, i og med at de administrerer en væsentlig del af den lovgivning, der gælder i landzoneområderne.

Sammenlagt finder jeg det derfor mest hensigtsmæssigt, at landzonekompetencen for det åbne land forbliver hos amtsrådet, og jeg må derfor afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Jeg synes, det er nødvendigt allerede nu at spørge ministeren om et par ting.

Ministeren nævnte, at han afviste VKZ's forslag på baggrund af de erfaringer, der var med frikommuneforsøget.

Jeg vil godt stille ministeren ét spørgsmål her i starten. Har ministeren ikke i dag eller i går modtaget et brev fra samtlige 17 kommuner i